

Du har nyss tagit ditt cellprov. **Bra gjort!**

1177
VÅRDGUIDEN

Cellprovskontroll skyddar din hälsa

Att gå och ta cellprov kan rädda ditt liv!

Att gå på gynekologisk cellprovskontroll varje gång du blir kallad ger ett starkt skydd mot cancer i livmoderhalsen. Risken minskar med mer än 90 procent.

Cellförändringar som kan leda till cancer i livmoderhalsen orsakas oftast av ett virus, HPV (humant papillomvirus). Provet du nyss har tagit kan användas för att upptäcka både cellförändringar och HPV.

Cellförändringar är inte cancer

Cellförändringar känns inte och är inte farliga i sig. Men de kan utvecklas till cancer om de inte upptäcks i tid.

De flesta cellförändringar som upptäcks är lättare förändringar som läker av sig själva. Andra behöver behandlas för att de inte ska kunna utvecklas till cancer. Hittar man cellförändringar som behöver behandlas har man oftast gott om tid. Det brukar vanligtvis ta flera år för en cellförändring att utvecklas till cancer.

Om du känner dig orolig

Tänk på att gynekologisk cellprovtagning är ett sätt att skydda dig mot cancer. Förändringar som upptäcks tidigt kan tas bort innan de har hunnit utvecklas till cancer.

Den här foldern ger svar på några vanliga frågor. Spara den gärna tills du får ditt provsvar.

Vad är humant papillomvirus (HPV)?

HPV-infektioner är vanliga

De flesta får HPV någon gång i livet. Det är ett mycket vanligt virus som kan orsaka infektion och cellförändringar i livmoderhalsen.

HPV känns inte och läker oftast ut av sig själv utan att ge några allvarliga cellförändringar.

Hur smittar HPV?

HPV sprids från person till person genom att hud eller slemhinnor kommer i kontakt med varandra, framförallt vid sex. HPV kan smitta genom alla typer av sex.

Om du har HPV går det inte att ta reda på när du blivit smittad eller av vem. Det kan ha skett långt tillbaka i tiden.

Du kan leva som vanligt. Du, som alla andra, bör exempelvis använda kondom vid samlag med en ny partner.

Infektion under lång tid kan orsaka cancer

Om du har en HPV-infektion under lång tid kan cellförändringar i livmoderhalsen utvecklas till cancer. Det tar oftast många år. Därför är det viktigt att gå på dina cellprovskontroller varje gång du blir kallad.

Hur kan jag skydda mig mot HPV?

Behandling vid HPV

Det finns ingen behandling mot själva virusinfektionen. Oftast läker den ut av sig själv, men det kan ta tid, ofta något år.

Vaccination

Det är viktigt att lämna cellprov även om du är vaccinerad mot HPV. Vaccinet skyddar inte helt mot livmoderhalscancer. Att komplettera med att gå på cellprovskontroll varje gång du blir kallad ger bäst skydd.

Det finns vaccin mot de HPV-typer som orsakar de flesta fallen av livmoderhalscancer. Vänd dig till en vårdcentral eller vaccinationmottagning om du vill veta mer.

Kondom

Kondom ger ett visst skydd mot HPV. Det skyddar inte till hundra procent eftersom viruset kan sitta på andra ställen än där skyddet sitter, men det är bättre än inget skydd alls.

Bra att sluta röka

Rökare har en större risk att få cellförändringar och livmoderhalscancer av HPV-infektioner. Om du röker och vill sluta finns det hjälp att få. Kontakta en vårdcentral eller Sluta-Röka-Linjen tel. 020-84 00 00.

Vilken typ av provsvar kan jag få?

Provet kan ge olika svar

På laboratoriet analyseras cellprovet på det sätt som bedöms ge säkrast svar för just dig. Din ålder och tidigare provsvar avgör hur ditt prov analyseras och bedöms.

Provsvaret skickas sedan direkt hem till dig i din brevlåda inom cirka tre månader.

Ungefär 95 av 100 prov är utan cellförändringar. I sällsynta fall har provet inte kunnat analyseras. Det beror oftast på att provet inte innehöll tillräckligt med provmaterial. Då blir du kallad till en ny cellprovtagning.

Om provet innehåller HPV

Det är vanligt att provet innehåller HPV utan att det finns tecken på cellförändringar. Då behövs ingen ny undersökning förrän vid nästa kontroll. För att se om HPV-infektionen läkt ut eller finns kvar är det viktigt att du tar ett nytt cellprov när du blir kallad.

Om provet visar tecken på cellförändringar

Lätta cellförändringar där provet inte innehåller HPV brukar försvinna av sig själva, utan behandling.

Om provet visar förändringar som behöver utredas ytterligare kommer du att få tid hos gynekolog för kompletterande undersökning.

Har du fler frågor?

Läs mer på 1177.se/cellprov
och 1177.se/cellforandringar
eller 1177.se/HPV

Du bestämmer om proverna ska sparas

Provet som du lämnar vid cellprovtagningen brukar sparas. Nya prov kan då jämföras med tidigare prov, för säkrare bedömning och kvalitetskontroll. Prover som sparats kan dessutom användas till forskning efter godkännande av en etisk prövningsnämnd. Om du inte vill att provet ska sparas för framtiden kan du säga det till barnmorskan som tar provet, då förstörs det sedan.

Uppgifter om din cellprovtagning och eventuella cellförändringar brukar ingå i sammanhållen journalföring. Det innebär att vårdpersonal som deltar i din vård med cellprover och cellförändringar får rätt att ta del av och hantera dessa uppgifter utan att fråga dig varje gång. Det kan vara särskilt viktigt om du flyttar någon gång. Om du inte vill ingå i sammanhållen journalföring ska du meddela provtagaren detta.

Uppgifter om provtagning sparas också i kvalitetsregister som används för att förbättra vården. Om du inte vill att dina uppgifter ska användas till det kan du begära att de tas bort.

Läs mer på: cancercentrum.se/samjo-cellprov,
1177.se/kvalitetsregister och biobanksverige.se